

Rainbow Soulclub

Tekst

Saskia Janssen
George Korsmit

Interview

Ellen ten Gast

Seminar

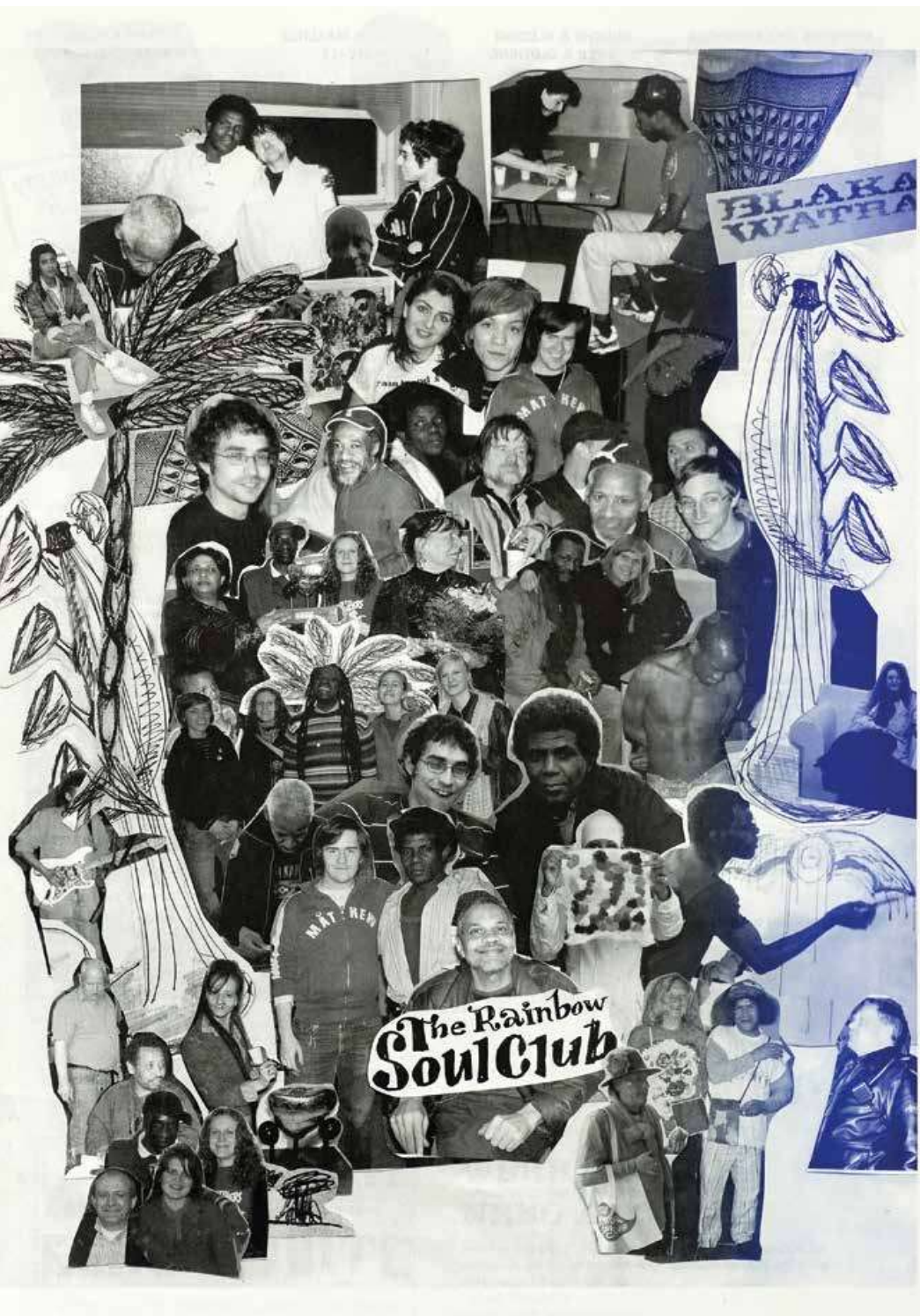
Wees Mimosa Gouert Visser

Pleidooi

Yu-Lan van Alphen

Methode

Conversaties

De Rainbow Soulclub is opgericht in 2005 door beeldend kunstenaars Saskia Janssen en George Korsmit. Een collectief dat werkt vanuit inloophuis Blaka Watra van Stichting De Regenboog Groep, een organisatie in Amsterdam die zich inzet voor dak- en thuislozen en druggebruikers.

Welkom bij de Rainbow Soulclub door Ellen ten Gast

Bij de Regenboog Groep, een hulporganisatie voor dak- en thuislozen en harddruggebruikers in Amsterdam werken kunstenaars en kunstacademie studenten samen met bezoekers van inloophuis Blaka Watra. Samen vormen ze de Rainbow Soulclub. De Rainbow Soulclub is in 2005 opgericht door beeldend kunstenaars Saskia Janssen en George Korsmit. De ontmoetingen tussen kunstenaars en bezoekers vinden wekelijks plaats in het inloophuis en de gebruikersruimte van de stichting. Uitgangspunt voor deze ontmoetingen is nieuwsgierigheid naar, en interesse in elkaars leven. Hierbij is het streven dat beide groepen er evenveel aan hebben.

Kunststudenten begeven zich tijdens hun opleiding voornamelijk in de beschermde en veilige omgeving van de academie.

295 Hun sociale omgeving bestaat voornamelijk uit medestudenten. De sociale omgeving van de cliënten van de inloophuizen en gebruikersruimtes daarentegen bestaat vooral uit medegebruikers, mededaklozen en hulpverleners. Deze twee groepen maken bij de Rainbow Soulclub dus kennis met 'vreemden', mensen die ze normaal gesproken niet snel zouden ontmoeten.

De Rainbow Soulclub bestaat inmiddels al meer dan 16 jaar. Dat is een bijzondere prestatie. Wat is het geheim van de club? Wat doet de Rainbow Soulclub? Wat maakt dat de club een kunstproject is en niet iets anders? Wat betekent de Rainbow Soulclub voor de dakloze bezoekers van het inloophuis, de studenten van de kunstacademie en de twee initiatiefnemers, de Amsterdamse kunstenaars Saskia Janssen en George Korsmit? En tot slot, welke wijze lessen hebben de leden van de Soulclub voor anderen? Ik ging op zoek naar het

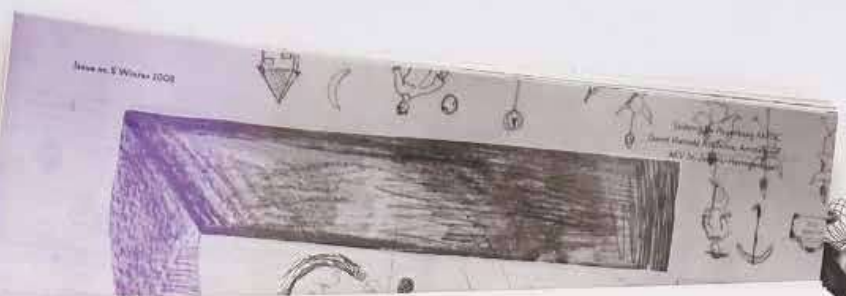
antwoord op deze vragen en sprak vele uren met Saskia en George. Ze vertelden me een uniek verhaal over exposities, wonderlijke activiteiten, excursies naar musea, maar vooral een verhaal over vriendschap, trouw en vertrouwen.

Een kunst & solidariteits collectief

Dat de vraag 'wat is de Rainbow Soulclub?' niet zo eenvoudig te beantwoorden is wordt me al snel duidelijk. Je kunt je eerder afvragen: Wat is de Rainbow Soulclub niet? Na vele pogingen het een naam te geven kiest Saskia voor 'een kunst & solidariteits collectief dat uiteenlopende activiteiten onderneemt.' Allereerst is er de tekentafel. Iedere maandag komt de Rainbow Soulclub bijeen in het inloophuis Blaka Watra. Daar ontmoeten de leden van de club elkaar en maken ze samen werken. Ieder heeft zijn eigen beeldtaal, zijn eigen specialisme. Aan die tekentafel ontstaan vriendschappen en worden plannen gesmeed.

De Soulclubbers ondernemen samen dingen die ze zonder de ander nooit zouden doen, zo leggen Saskia en George me uit. Alle ideeën -uit diverse hoeken - worden serieus onderzocht, en indien mogelijk ook daadwerkelijk samen uitgevoerd. Dat leverde de afgelopen jaren een grote verscheidenheid aan projecten op. De club gaf onder andere kranten uit, maakte een boek, voerde protestacties in Amsterdam, schilderde samen, schreef brieven, musiceerde, maakte keramiek, textiele vloerkleden, installaties en kleding. Zelfs hypnose-sessies en het doorgeven van kosmische energie behoorden tot de activiteiten. Ook gaat de Rainbow Soulclub regelmatig op field trip naar musea en maakten soulclubbers werkreizen naar o.a. Suriname, Ghana en Frankrijk.

Sinds 2017 dragen de acties of evenementen de titel *Rearrangement of Priorities* en worden ze genummerd. Die titel zegt veel over de

Issue no. 1 Winter 2008

Gimme Headlife

Wisking De Reuping
Gert Rutvel Academie, Amsterdam
BY B. Gert's Workshop

GIMME

*The Sun is dead
The two young women had my hands
by my side
I'll put you in the sun*

Issue no. 2 Winter 2008

Issue no. 3 Summer 2008

Gert Rutvel Academie & Stichting De Reuping

GIMME SHELTER

Issue no. 4 Summer 2008

Gert Rutvel Academie

Utopia op de
pingpong
tafel Cosmic
energy
in the
Air

INVISIBLE
AMSTERDA

Wilma Alex
&
Alexa Wilma

A.

THE RAINBOW SOUL CLUB

STRAATPSYCHIATER Jules Thielens
SCHRIJFT ROCKTHERAPIE VOOR
DRAWINGS OF HOME

Beautiful
Bikes!!!!
of lekker spuiten
met drankjes

leefwereld van mensen die dakloosheid ervaren. 'Bezoekers van inloophuizen moeten dagelijks hun prioriteiten herschikken', vertelt Saskia me. 'Wat prioriteit heeft kan per dag anders zijn en is voor iedere persoon verschillend'. Ze maakt een opsomming van prioriteiten: douchen, telefoon opladen, slaapplek, de juiste documenten regelen, rust, herstel van familiebanden, naar de dokter of tandarts gaan, gezonde voeding, een BSN-nummer. Ook schone kleding staat op de lijst. Sommige mensen denken dat mensen die dakloos zijn geen behoefte zouden hebben aan schone kleding. Dat is een vreemd vooroordeel. Ook iemand die dakloos is, of misschien wel juist iemand die dakloos is, wil er gewoon goed uit zien en zich fris voelen.

Om die reden is er in inloophuis Blaka Watra een kledingkast waar je iedere dag schone kleren kan pakken. Je gedragen, vuile kleding laat je dan achter in de wasmand, deze wordt gewassen en komt later weer in die kast voor een volgende bezoeker die graag wat schoons aantrekt. Deze collectieve garderobe is een prachtig voorbeeld van circulair gebruik van kleding.

Tijdens de tentoonstelling *Rearrangement of Priorities #9* was de kleding uit deze kast ook te ruil voor publiek. De kleding die normaal in de inloop hangt, is hier tijdelijk in een publieke, tentoonstellingsruimte geplaatst. Het kledingrek was ook al eerder op locatie in het Amsterdamse bos, tijdens *Cure Park* in 2017. Ook daar werden bezoekers van het festival uitgenodigd om kleding te ruilen met 'de daklozen'. Lever je eigen kleding in en trek iets aan van het kledingrek. Je draagt dus kleding die daarvoor door bezoekers van het inloophuis werd gedragen. En jouw kleding wordt gewassen en zal door hen gedragen worden. Zo kom je letterlijk dicht bij mensen die waarschijnlijk ver van je af staan staan.

Het is een kunstproject

Toen de club in 2005 voor het eerst bij elkaar kwam, waren Saskia en George beiden nog docent aan een kunstopleiding. De directe aanleiding voor de Rainbow Soulclub was de behoefte om buiten de academie iets met kunststudenten te doen. 'Hun wereld is zo klein. Onze studenten zitten soms te veel in hun eigen bubbel, in hun eigen kring met andere kunstenaars, ze moeten leren om ook daarbuiten te kijken.' Zo ontstond het idee om de studenten naar de inloophuizen te brengen. Het idee was simpel; kunststudenten werden gekoppeld aan een bezoeker van het inloophuis. Een keer per week moesten ze samen komen en samen iets doen of maken. Het was dus niet de bedoeling dat de kunststudent een werk maakte óver daklozen. De student moest samen met een dakloze persoon iets ondernemen. Wat precies, dat deed er niet toe. Meedraaien bij de Rainbow Soulclub is een waanzinnig leerzame ervaring voor jonge kunststudenten, maar niet iedere student is er geschikt voor. De student die kleding had ontworpen en daar een modeshow en een fotoshoot mee wilde organiseren werd teleurgesteld in haar ambities. Het fotomodel kwam niet opdagen. Je moet het echt samen bedenken en doen en niet doen omdat je ergens een eigen plan aan de horizon hebt. 'Het zijn vaak de stille, minder aanwezige studenten die het heel goed doen en die het langste bij de club blijven' aldus George.

Een soulclubber, een van de kunststudenten van het eerst uur, vertelde me dat ze in het begin onzeker was over haar bijdrage. 'Ik deed eigenlijk niets. Ik zat daar gewoon. Beetje praten en koffie drinken.' Antwoord geven op de vraag wat voor kunstwerk ze daar toen had gemaakt voor de kunstacademie kon ze niet. Ze had moeite met het schoolse karakter van de opleiding en vond Blaka Watra een fijne plek. Volgens

298

299

Afb. pp.296-297
Gimme Shelter
#1 t/m #5

Afb. boven
Juni 2021 werken
aan textiele kleden
voor tentoonstelling
*Rearrangement of
Priorities #9*.

Afb. midden
Wekelijkse
tekentafel
in inloophuis
Blaka Watra.

Afb. onder
Tekentafel in
de 24-uurs-
opvang T6.

The Rainbow Soulclub

www.rainbowsoulclub.com
www.instagram.com/rainbowsoulclub

Rearrangement of Priorities –
a Rainbow Soulclub cocktail of
politics, painting, poetry and coconuts
Rainbow Soulclub

Blaka Watra

Rearrangement

collaborations

Opening
Friday November 3
17.00 – 21.00

encounters

writing

ment

recording

Exhibition
November 4 – 11
Friday & Saturday
13.00 – 17.00
And by appointment.

Priorities

painting

music

publishing

pottery

of politics poetry coconuts

tjes

Our Place Society 2017

Mertens Frames Project Space by Plan B
Hamerstraat 22
1021 JV Amsterdam

www.planbprojects.nl

Saskia was ze 'een van de meest getalenteerde studenten van de soulclub.' En Saskia wist nog wel precies dat de studente een workshop gaf in vilt maken van wol. Daarna maakten ze allemaal van het vilt tasjes en hoedjes. Het resultaat was prachtig.

De initiatiefnemers zijn kunstenaars en sommige deelnemers zijn student aan een kunstacademie. Is de Rainbow Soulclub daarmee een kunstproject? Iedereen die ik die vraag stelde zei zonder twijfel en volmondig 'ja'. Maar uitleggen waarom precies kon daarentegen niemand. Het is gewoon zo; de Rainbow Soulclub is kunst. Als de Rainbow Soulclub een kunstproject is, wat maakt het dan tot een kunstproject?, vroeg ik me af. Als ik de 'Is het kunst?'-vraag stel doe ik dat om de essentie van de Rainbow Soulclub te begrijpen. Niet om het fenomeen kunst beter te begrijpen. Wat voor soort kunst is de Soulclub?, vraag ik Saskia en George. Het is geen vraag waar ze warm voor lopen. 'Wat doet het ertoe?', zeggen ze. In het gesprek dat volgt komen verschillende termen voorbij. 'Community art' valt direct af. Saskia en George zijn er stellig over: 'Wat wij doen, is geen community art!' Ook social design past niet bij de Rainbow Soulclub. George: 'Alsof je de sociale werkelijkheid wil *engineeren*, dat is nu juist niet de bedoeling!'

301

Ik denk dat de definitie die design en media-socioloog Theo Ploeg geeft aan kunst het meest recht doet aan de Rainbow Soulclub. Volgens Ploeg heeft kunst de taak te laten zien dat er een andere werkelijkheid mogelijk is. Deze definitie lijkt me van toepassing op de Rainbow Soulclub. Bij de Soulclub vinden, omdat Saskia en George dat zo arrangeren, ontmoetingen plaats die anders niet hadden plaatsgevonden. Tussen kunststudent en daklozen, tussen leden van de Soulclub en een breder publiek. Het gaat om waardevolle ontmoetingen. De Rainbow Soulclub laat een andere werkelijkheid zien, of misschien beter,

het laat een werkelijkheid zien waar we anders onbewust aan voorbij lopen. Dat die ander een waardevol persoon is. Een werkelijkheid waar je even bij stil mag staan. Zonder oordeel. Waar het niet gaat om wat je bent, maar om wie jij bent.

Het resultaat waar het in dit kunstproject om draait, is niet alleen een tekening of expo, maar ook een toestand, een inzicht, ervaring, of een ontmoeting. Het draait ook om de energie die je daarbij voelt. Saskia en George worden er zelf heel blij van. Studenten ook. Bezoekers van het inloophuis ook. Dat gevoel, dat inzicht, of die ervaring kun je niet in een catalogus afbeelden, bij Christies veilen of aan de muur hangen. Het resultaat zit in de beleving en de herinnering van de soulclubbers. In het geval van de studenten is dat een ervaring die ze de rest van hun leven bijblijft. Het levert ze een mildere kijk, of een echte eye-opener op. Voor de daklozen levert het misschien het gevoel op dat ze erbij horen, dat ze niet anders zijn of minderwaardiger dan de anderen. En voor Saskia en George zijn het bijzondere ervaringen. Ze maken zo veel leuke dingen mee. Ze hebben het goed met elkaar. En om die reden is de Rainbow Soulclub waardevol.

Geen agenda

De Rainbow Soulclub is geen tijdelijk 'project' met een begin- en een einddatum. Er was wel een begin. Maar een einddoel dat buiten de club zelf ligt is nooit geformuleerd. Niets hoeft, benadrukken Saskia en George me keer op keer. Dat is het uitgangspunt. Er is geen druk en er zijn geen (be)doel(ing) en achter de Rainbow Soulclub. En wat ook heel belangrijk is; er is geen agenda. Saskia: 'Ook al is er een expositie gepland en wordt er gewerkt aan een groter gemeenschappelijk werk, de agenda blijft bij ons.' Saskia en George zorgen niet voor de daklozen en ze zijn ook niet 'de managers' van de Rainbow Soulclub. 'Ze moeten al zo veel', hoor

ik Saskia regelmatig zeggen. 'We zijn geen maatschappelijk werkers. We verkopen ook geen schilderijen van daklozen.' En al waren ze beiden ook docent in het kunstonderwijs, in de inloop stellen ze zich niet op als docenten. Saskia: 'We komen er niemand iets leren en we komen ook niets halen.' Wat doen ze dan wel? Wat is hun rol? Sommigen noemen Saskia en George de curatoren van de Rainbow Soulclub. Anderen spreken over de onzichtbare regisseurs van een kunstproject. George: 'Het lijkt alsof er geen regels zijn, er geen regie is. Maar die regie is er wel, alleen deelnemers voelen het niet zo. Dat is de kunst.'

Voor de bezoekers van Blaka Watra was het misschien niet meteen duidelijk wat Saskia en George deden daar aan die tekentafel en waarom ze daar waren. 'Ik vroeg me af wat erachter zat, wat hun motieven waren', zo vertrouwde een van de bezoekers mij toe. Tot zijn verbazing ontdekte hij al snel dat er niets achter zit. 'They are real. What they do is real.' En ze doen het met liefde. 'The Rainbow Soulclub is love.' De ontspannen sfeer die Saskia en George creëren doet denken aan een meditatie. Hierdoor kunnen de leden van de soulclub op een dieper niveau contact maken met de ander en zichzelf. Vertrouwen is belangrijk. Vertrouwen bouw je langzaam op. De Rainbow Soulclub draait vanwege de leden die trouw zijn aan de club.

¹ Woorden kunnen pijn doen. Tijdens de gesprekken die ik voerde met de leden van de Rainbow Soulclub werd me steeds duidelijker dat 'dakloze' een beladen term is. Wanneer we dakloze zeggen is het net alsof dakloos zijn een wezenskenmerk is van een bepaalde groep mensen. Dat is het niet. Dakloos zijn is een (tijdelijke) toestand waarin iemand zich bevindt. Een toestand waarin iemand 'dakloosheid' ervaart. Het kan iedereen overkomen, ook je broer, je nicht of je oom. Bijvoorbeeld als gevolg van een nare gebeurtenis. Denk aan schuld, scheiding, verlies van een dierbare en bijkomstige psychische problemen. In ons taalgebruik maken we onbewust onderscheid tussen verschillende

Rollen omdraaien

'Gewone' mensen, mensen die in een huis wonen, kunnen van alles leren van daklozen. Daklozen, Saskia noemt ze liever 'personen die dakloos zijn'¹, zijn goed in improviseren, meegaan met de flow en plannen bijstellen. Dat moet ook wel want ze leven van dag tot dag en kunnen niet echt ver vooruit kijken. En ze zijn goed in relativeren. Saskia: 'Wat wij soms als een enorme ramp ervaren, is voor hen een *minor issue*, dan zijn er echt ergere dingen in de wereld.' Verder zien Saskia en George dat vooroordelen verdwijnen als je daklozen persoonlijk ontmoet en echt met ze praat. Als studenten, of andere gasten, voor de eerste keer in een inloophuis komen, zijn ze vaak wat onwennig, misschien zelfs een beetje bang of op zijn minst op hun hoede. Dat geldt helemaal voor de gebruikersruimte. Maar meestal is de ontvangst hartelijk en zijn cliënten heel gastvrij, bieden ze koffie aan, schuiven een stoel bij en beginnen het gesprek. Saskia: 'We laten graag zien dat dakloze mensen in de eerste plaats mensen zoals jij en ik zijn. Mensen die ergens in het leven een afslag genomen hebben, of moesten nemen, waardoor ze in deze situatie zitten waaruit het heel moeilijk terugkeren is.'

Dit soort inzichten maakt dat de Rainbow Soulclub ook waardevol is voor niet-leden. De bijzondere wijsheid van dakloze

groepen mensen die dakloos zijn. Er is gevoelsmatig een groot verschil tussen een Amsterdamse dakloze en een dakloze Amsterdammer. Dat is problematisch. Voor de bezoekers van het inloophuis, die worden aangeduid als 'Amsterdamse daklozen', is dat stigmatiserend. Want het gaat om de mens, het individu, niet om de situatie waarin hij of zij zich bevindt. Als we het hebben over een dakloze, zien we dan nog de mens? In praktijk blijkt het lastig om de term dakloze niet (meer) te gebruiken. We zijn gewend aan het woord en zinnen met 'personen die tijdelijke een toestand van dakloosheid ervaren' lopen niet lekker. Dus ook in deze tekst komt het begrip nog een enkele keer voor.

302

303

Afb. boven
Fietsen van voorbijgangers beschilderen in het Vondelpark.

Afb. midden
In inloophuis Blaka Watra met boek *Flowers from the Cardboard Hotel*.

Afb. onder
Jammen in inloophuis Blaka Watra.

Afb. p.304
Free Advice met Totty Telgt tijdens de tentoonstelling *Cure Park* in het Amsterdamse Bos, 2017.

soulclubleden vormt het uitgangspunt van de 'performance' *Free Advice*, die ook plaatsvond bij *Rearrangement of priorities #9*. Tijdens deze performance zitten leden van de Rainbow Soulclub ergens op locatie met twee krukjes en een bord met de tekst 'Free Advice'. Op het lege krukje ontvangen zij één op één een gast uit het publiek voor een gratis 'adviesessie'. Verschillende leden van de soulclub hebben ieder hun eigen specialiteit. Het advies dat ze geven kan gaan over het leven in het algemeen, of specifiek over bijvoorbeeld financiële kwesties, of over de liefde. Ook voor meer filosofische vragen kun je terecht bij de daklozen voor *free advice*. Volgens Saskia en George is het idee hiervoor simpel en doeltreffend: 'We draaien de rollen om; een dakloos persoon is dit keer de raadgever en niet degene die hulp nodig heeft.' Ook van een dakloos persoon kun je van alles leren.' En alhoewel deze gesprekken volstrekt vertrouwelijk zijn, horen Saskia en George regelmatig van publiek dat het veel stof tot nadenken gaf. George: 'Als je alle koppels tegelijk ziet, zie je eigenlijk niet meer wie er dakloos is en wie niet. En dat doet er ook niet toe, het gaat om de gesprekken.'

No Spang

Wanneer ik vraag wat Saskia en George zelf hebben geleerd van de mensen in het inloophuis, geeft Saskia aan dat ze persoonlijk veel mee heeft gekregen over loslaten en verdriet. Rainbowclublid Govert had zelf een prachtig boek gemaakt. Het bevatte honderden bladzijden met minutieus handgeschreven teksten en tekeningen. Een heel systeem was het. Saskia: 'Het was prachtig, een levenswerk waar hij jaren aan gewerkt had. Hij droeg het dagelijks bij zich. Maar op een dag, tijdens de inloop, is het boek van de tafel verdwenen toen Govert even naar het toilet was. We weten nog steeds niet of iemand het heeft meegenomen of weggegooid. Voor even was het verdriet heel groot, maar na een dag besloot Govert dat het nu

eenmaal zo was. Er zat niets anders op dan het los te laten en met goede moed opnieuw te beginnen, zonder een spoor van bitterheid. Het was loslaten met hoofdletter L! *It's a humbling experience.'*

George noemt solidariteit als meest opvallende kwaliteit van personen die dakloos zijn. 'Ik heb al zo vaak gezien dat iemand die zelf in een hele moeilijke situatie zit, het zelfs nog kan opbrengen om iets voor een ander te doen. Bijvoorbeeld een laatste bord eten delen of een fijne jas weggeven. We horen ook van soulclubbers zelf, dat ze meer solidariteit ervaren dan voordat ze in deze situatie terecht kwamen. Dus ook al heb je weinig, zelfs dan is het mogelijk om te delen met iemand die nog minder heeft.'

Maar misschien wel het meest wezenlijke dat Saskia en George hebben geleerd in die jaren dat ze samen met de bezoekers van het inloophuis en de studenten de Rainbow Soulclub vormen, is dat ieder mens een innerlijke bron van fantasie en verbeelding heeft. 'Het eerste wat mij opviel in het inloophuis is dat iedereen wel iets maakt. Dat kan van alles zijn: muziek, tekeningetjes, korte (of lange) teksten', vertelde Saskia me. Je kunt een mens alles afnemen, maar zijn innerlijke creativiteit blijft behouden. Die creativiteit is een belangrijk ingrediënt van de club. Ieder mens heeft het vermogen tot expressie. Misschien spreken we een andere taal of hebben we een andere smaak, zoiets als liefde of gevoel voor cultuur hebben we allemaal. Dat is de reden dat de tekentafel zo'n goed middel is om contact te maken. 'No spang' krabbelt een van de deelnemers onder al zijn kleine tekeningen. Dat is Surinaams voor 'maak je niet druk'.

We zijn één grote familie

Rainbow Soulclub

Rearrangement of Priorities

Saskia Janssen en George Korsmit

Ongeveer vijftien jaar geleden kwamen George en ik voor het eerst in Blaka Watra, een inloophuis en gebruikersruimte in Amsterdam. We gaven toen allebei al jaren les op kunstacademies en we hadden het plan opgevat om onze studenten meer in contact te brengen met de 'echte wereld', buiten de veilige muren van school. Vlak daarvoor hadden we Clemens Blaas ontmoet, de toenmalige directeur van Stichting De Regenboog. Hij vertelde ons dat het sociale leven van de bezoekers zich voornamelijk in de inloophuizen afspeelt, te midden van medebezoekers en personeel. Het leek ons een mooi idee om beide groepen met elkaar in contact te brengen. Niet eens zozeer om samen 'kunst' te maken, maar alleen al om elkaar te ontmoeten en samen iets te onder-

nemen, iets wat ze zelf mochten bedenken. Het voelde als een gedurfd plan om onze studenten mee te nemen naar de inloop en helemaal naar een gebruikersruimte, maar we besloten het te proberen en niet bang te zijn voor het onbekende. We verdiepten ons in het verschijnsel 'gebruikersruimte'. Een gebruikersruimte is een speciale ruimte waar harddruggebruikers onder toezicht gedoogd harddrugs kunnen gebruiken. Enerzijds om de overlast op straat terug te dringen, anderzijds om gebruikers op een veilige manier hun drugs te laten gebruiken en hen een sociale omgeving te bieden. De drugs die er gebruikt worden zijn 'wit' en 'bruin', cocaïne en heroïne, gerookt in een pijpje of van een stukje folie. Blaka Watra is in de jaren tachtig speciaal opgericht voor gebruikers van Surinaamse en Antilliaanse afkomst. De meerderheid is tussen de 40 en de 60 jaar en is langdurig verslaafd.

De meesten van deze vaste groep bezoekers kwamen na de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 naar Amsterdam, op zoek naar een betere toekomst, maar belandden op straat als lost generation tussen twee culturen. Ze vormen al sinds de jaren tachtig een hechte 'gebruikersfamilie'. Van het personeel leren we het correcte jargon. We noemen ze gebruikers, bezoekers of cliënten, maar nooit verslaafden of junkies. Zeven dagen per week zien de bezoekers elkaar tussen 11 en 19 uur in de gebruikersruimte. Het is een kleine onzichtbare gemeenschap met eigen 'wetten', taal, economie en een eigen 'zorgstelsel'. Het is een schoolvoorbeeld van Lief en Leed delen: elkaar bestellen en voor elkaar zorgen gaan gelijk op.

Blaka Watra betekent 'zwart water' en dat klonk niet erg geruststellend. Van diverse kanten werd het ons afgeraden er heen te gaan. Maar toch, voor we oordeelden wilden we het eerst met eigen ogen zien. De reputatie van Blaka Watra was heftig. Het zou een van de ruigste plekken van Amsterdam zijn; regelmatig zou er worden geschoten en gevochten; het was een jungle, het Wilde Westen. De ingang van de gebruikersruimte had saloondeurtjes. Ooit heel treffend bedacht door iemand. Boven de saloondeurtjes stegen rookpluimen op van 'bruin' en 'wit' en er klonk geschreeuw. Achter de saloondeurtjes was een trapje naar een kleine kelder. Uit een radio klonk lome reggae. Er waren zitjes en een plank aan de muur met gratis aluminiumfolie en limonade. De muren waren turquoise geschilderd en de houten tafeltjes hadden een luipaardmotief van de brandplekken. Het was er tropisch warm. De sfeer was onrustig met veel heen en weer-geschuifel en geheimzinnig geregeld. Het leek alsof we een geheime club binnen waren gekomen. De ruiten waren beplakt met mat plakplastic voor de privacy. Eén hoekje van het plastic was losgetrokken en contact met de straat vond plaats via dat hoekje. Af en

toe verscheen daar een oog of mond achter het glas om geheime signalen door te geven.

Hoewel niemand ons kende, was de gastvrijheid opvallend. Ebby was de eerste die we ontmoetten. Hij maakte meteen wat stoelen vrij, veegde een tafel schoon en schonk iets te drinken in. Hij vertelde dat als je crack rookt, het even voelt alsof je brein wordt gegijzeld. Je hebt dan niets meer nodig; geen eten, drinken of liefde of wat dan ook. Alles is perfect volmaakt. Voor heel even dan. Ebby was opgewekt over het idee samen iets te gaan maken. Hij schilderde zelf al jaren en wilde meteen aan de slag. Alvast een heel klein schilderijetje maken zou een goed idee zijn, al was het maar een klein streepje of een minuscuul dingetje, desnoods stiekem op de turquoise muur. Dan zouden we de week erna beginnen met het echte werk op doek. Hij haalde ons met gemak over mee te doen. Ik weet niet of het kwam door de rook die we inademden, de hypnotiserende reggae of de donkere stem van Ebby die ons mooie filosofische improvisaties influisterde. Maar een uur later stonden we samen met de gebruikers op het meubilair en waren de turquoise muren veranderd in een explosie van kleur; een geschilderde ontmoeting. We voelden ons op een andere, warme planeet. Ook wij hadden even niets nodig, alles was compleet, ons brein leek gegijzeld door de magie van het moment. Onze Soulclub was geboren.

Wat we niet wisten, was dat we in Blaka Watra zouden blijven komen. Na die eerste ontmoeting, kwamen we ieder schooljaar met nieuwe studenten. We werkten niet alleen in de gebruikersruimte, maar ook in de inloop. En van 2006 tot 2009 kwamen we ook regelmatig in vijf andere inloophuizen van De Regenboog. Een scala aan activiteiten vond plaats, van heel gewoon tot wonderlijk. Er werden jamsessies georganiseerd, er waren kook-experimenten,

wandelingen, muziek-opnames en poëzievoordrachten. Er werd gekleed, installaties gemaakt van textiel, papier, karton en er werd een werkend tattoo-apparaat gemaakt van een oude walkman en een naald (toen een student deze wilde testen op zijn arm, was dat overigens de enige keer dat we iets hebben verboden). We hebben veel bijzondere mensen leren kennen: Jeanette die kosmische energie doorgaf, Youssef die gespecialiseerd was in het beantwoorden van levensvragen, Nasir die negen talen sprak en Aziz die een potplant op zijn hoofd balanceerde om geld te verdienen (we staken er als kunstenaars haast bleek bij af!) Er werd veel geschilderd en getekend; dat leek wel een natuurlijke bezigheid voor inloophuisbezoekers. Er werd op doek en papier geschilderd, maar ook op kleding en spandoeken (hiermee werden bevlogen acties gevoerd) en op de voorhanden zijnde muren.

311 De naam Rainbow Soulclub ontstond op een middag spontaan, want die dekte de lading nog het meest; een club met leden van diverse komaf, met 'soulful' ontmoetingen als doel. We hebben vijf keer 'Gimme Shelter', vier kranten en een pocketboek uitgegeven. Die laatste is samengesteld door studenten en bezoekers. We maakten daarnaast verschillende tentoonstellingen, binnen en buiten de inloophuizen. Maar ook zonder de studenten hebben we van alles ondernomen. We maakten samen met Rolanda en bezoekers van Surinaamse en Ghanese origine een werkreis naar Suriname in 2008. We reisden een maand per bus en boot door het land en gaven onderweg workshops in dorpen in het binnenland en in de lokale jeugdgevangenis Opa Doelie. We kochten een porto cabin, die we over het dak van het hoofdgebouw van De Regenboog lieten takelen, de tuin in, als het atelier voor de bezoekers. In 2011 wonnen we een prijs van het Oranje Fonds die we besteedden aan een werkreis naar Ghana. In een buitenwijk van Accra werkten

we aan het opknappen van de school van de Bokemei Foundation en we bezochten de historische slavenforten aan de kust van Elmina, waar we met ons gemengde gezelschap van Nederlanders, Surinamers en Ghanezen een sombere geschiedenis deelden.

Sinds 2009 komen we vooral in inloophuis Blaka Watra, met en zonder studenten en soms met bevriende kunstenaars. In 2015 woonden we voor ons werk een jaar in New York. Sena en Mariëlle Videler hielden toen vol enthousiasme de Soulclub in Blaka Watra actief. Zelf hebben we dat jaar onze Soulclub voortgezet in een New Yorkse shelter in The Bronx. Maar eenmaal terug in Amsterdam waren we binnen twee weken weer in Blaka Watra.

In 2016 maakten we een - 256 pagina dik - boek over tien jaar Rainbow Soulclub, met tekst en beeld uit ons omvangrijke archief. Het werd 'intern' uitgegeven door De Regenboog ter gelegenheid van hun 40-jarig bestaan. Het leverde ons veel belangstelling en uitnodigingen van buitenaf op. Tot dan toe waren we altijd terughoudend geweest met deelname aan tentoonstellingen, interviews en andere openbare aangelegenheden. Privacy en werken zonder druk of verwachtingen van buitenaf staan bij ons hoog op de agenda. Maar we hadden zoveel (mee) gemaakt in de club de afgelopen tien jaar, dat we er klaar voor waren dit met de buitenwereld te delen. Het leek ons zelfs wel nuttig, alleen al om vooroordelen over daklozen en druggebruikers te beslechten en om te laten zien dat het niet alleen ellende is. En natuurlijk ook omdat er mooie dingen zijn gemaakt die een publiek verdienen.

Deze stap naar buiten beviel ons best goed. We hebben toen zelfs een Instagram-account aangemaakt. Vanaf 2017 nemen we geregeld deel aan tentoonstellingen, geven we presentaties, lezingen en performances op

allerlei locaties. Een van de hoogtepunten was voor ons de workshop die we organiseerden in samenwerking met de Amsterdamse Politieacademie. Agenten in opleiding en bezoekers van het inloophuis kwamen een dag bijeen; samen schilderden ze, gingen ze samen in gesprek en deden fysieke oefeningen met elkaar, op zoek naar de mens in de ander. Het was een emotioneel en verassend samengaan van twee groepen die in het dagelijks leven mijlenver van elkaar verwijderd zijn.

Tijdens Covid-19 veranderde er veel. We konden niet meer in inloophuis Blaka Watra werken en - onstopbaar als we zijn - ontmoetten we elkaar in kleine groepjes buiten op straat. Het contact werd persoonlijker en het maakte onze onderlinge band sterker. En er was nog iets bijzonders: voor het eerst hadden alle leden van de Rainbow Soulclub een dak boven hun hoofd dankzij het coronabeleid van de gemeente Amsterdam. Door deze fysieke en mentale rust ontstond er meer ruimte voor creativiteit en individuele ontwikkeling. Dit kwam samen in onze tentoonstelling *Rearrangement of Priorities #9* in Rozenstraat *A Rose is a rose is a rose* in Amsterdam. We combineerden ieders kunnen tot een installatie en maakten als collectief zo een grote sprong voorwaarts.

Door de lockdowns en de afgelaste projecten kwam er ook - letterlijk - meer tijd vrij voor het ondersteunen van elkaar op verschillende vlakken. Zo vonden we o.a. een vreemdelingen-advocaat, hielden we drie complete house make-overs, en vonden we via via werk voor leden. Sinds Covid-19 noemen we onszelf dan ook: *art & solidarity collective Rainbow Soulclub*.

312

Afb. p.310
Foto's uit
werkreizen
naar Suriname
en Ghana

Afb. rechts
Straatperformance
met Aziz

Afb. boven
*Ebby's Homeless
 Hotel, 2007*

Afb. onder
*Ebby's Cardboard
 Hotel Rentals, 2008*

Cardboard Hotel Rentals Saskia Janssen

*Tekst en beeldbijdrage uit het archief
 van de Rainbow Soulclub*

Op 6 juni 2007 bezocht ik met George de jaarlijkse daklozendag. Dit jaar werd die gehouden in een park vlakbij het Waterlooplein. Het was een warme dag en in de tuin was het een vrolijke chaos. Op het gras stonden zitjes, een bar en een podium en er stonden wat raadselachtige bouwsels hier en daar. En er waren natuurlijk een hoop exotisch uitzieende bezoekers, drinkend, dansend en slapend op het gras. Verschillende initiatieven hadden er een kraampje of een tafeltje. *Baseline* was er, de schrijfclub die post stuurt naar mensen in de gevangenis om ze een hart onder de riem te steken. Het daklozenkoor de Straatklinkers was er en de daklozen poëzieclub Kantlijn. Simon Vinkenoog las gedichten voor en *Fabiola*, de levende sculptuur, liep rond.

Temidden van alle chaos zagen we Ebby liggen in een intrigerende setting, aan de rand van de tuin bij een struik. Hij had er een soort 'nest' gemaakt van lappen, kaarsen, flessen, schilderijen en wat vreemde spulletjes. Een soort seance / picknick-plek. Voor dit alles stond een zelfgemaakte houten groene brievenbus op een paaltje, ongeveer een kopie van de groene kunststof brievenbussen zoals die bij een woonboot. Ebby nodigde ons uit om bij hem te komen liggen en stak wat kaarsen aan. We haalden drankjes en wat te eten en nestelden ons in Ebby's nest. Het was een *Homeless Hotel*. Meer zei Ebby er niet over. We vonden het een intrigerende installatie, het beste ding van de daklozendag. We begrepen het niet precies, maar dat waren we wel gewend van Ebby, die nooit helemaal zijn geheim prijs gaf, maar het talent had op één en hetzelfde moment te entertainen én te fascineren. Hij kon fantastisch schrijven en eindeloos improviseren,

altijd met humor, mysterie en betrokkenheid. Hij was de eerste bezoeker van De Regenboog die we ooit ontmoetten, alweer jaren geleden in de gebruikersruimte van Blaka Watra. Hij vertelde ons toen hoe zijn brein steeds weer gegijzeld werd door cocaïne en benoemde ons meteen tot copiloot. Hij wilde samen vliegen in de kunst. Geen andere bezoeker hebben we zoveel werk zien maken als Ebby in de afgelopen twee jaar. Hij zat nooit zonder ideeën en was altijd in the mood om iets te schilderen, schrijven of verzinnen. Alles wat voorhanden was, was ondertussen al door hem beschilderd. Muren, deuren, stukken hout, papier, lampen, gordijnen, een theepot, bloempotten, kledingstukken, allerlei op straat gevonden spullen; niets was veilig voor hem. Hij hield ervan om ongebruikte oude spullen te 'reanimeren met verf', zoals hij het zelf noemde.

Aan het einde van de daklozendag begrepen we pas wat zijn *Homeless Hotel* nou precies inhield. Het ging over een catch-22. We lazen een persbericht over nieuwe regels van de Dienst Werk en Inkomen (DWI) voor daklozen. Als je als dakloze een uitkering wilt krijgen, dan moet je een vaste slaapplek én een brievenbus hebben. Dat zijn de regels. Die slaapplek en die brievenbus mogen overigens best buiten zijn, bijvoorbeeld in een park. De DWI komt dan niet op huisbezoek, maar op 'struikbezoek'. Wel moet je als dakloze kunnen aantonen dat je al die tijd onder diezelfde struik hebt geslapen. Ben je net weg als ze op 'struikbezoek' komen, dan heb je pech. De controleur laat dan een bericht achter in je brievenbus. Dat je officieel niet buiten mag slapen en daar een boete van 80 euro voor kan krijgen, wordt nergens vermeld bij deze regels. Maar als je eenmaal een uitkering hebt, dan heb je wellicht ook geld om deze boetes te betalen.

Mensen oordelen snel over ons

Alexis

PERSBERICHT

Vol trots presenteert ROZENSTRAAT

A rose is a rose is a rose Rearrangement of Priorities #9 (HOME), een tentoonstelling van de Rainbow Soulclub 17-6-2021 / 31-7-2021

De meeste leden van het collectief Rainbow Soulclub hebben dagelijks te maken met het bijstellen van verwachtingen, toekomstplannen en het herschikken van prioriteiten. Het grootste deel van de groep bestaat, naast kunstenaars en studenten, uit dakloze Amsterdammers, ongedocumenteerden en langdurige harddruggebruikers. Het uitgangspunt voor de voorstellingen en presentaties van het collectief, is dan ook herijking en improvisatie.

De samenwerking tussen de leden is gelijkwaardig en verloopt in een organisch proces waarin iedereen die kan en wil bijdraagt; vaak wordt er iets gecreëerd dat zonder de ander nooit gebeurd was. Eén van de belangrijkste motieven van de groep is het wegnemen van vooroordelen omtrent dakloosheid en drugsverslaving. Door middel van presentaties slaan ze daarbij een brug tussen het relatief gesloten kunstcircuit en het, voor de meeste mensen, toch wat verborgen milieu waarin de dakloze zich bevindt. Rainbow Soulclub brengt met haar tentoonstelling in ROZENSTRAAT beide werelden bij elkaar en bevraagt daarmee de grens tussen kunst en sociaal project.

Rearrangement of Priorities #9 (HOME) bestaat uit nieuwe en bestaande werken aangevuld met video's en archiefmateriaal. De titel heeft een directe link met Covid19 en het recente persoonlijke leven van de leden van het collectief. Aan het begin van de pandemie transformeerde de gemeente Amsterdam leegstaande gebouwen tot tijdelijke opvangplaatsen en zo kon het gebeuren dat voor het eerst in de zestien jaar dat de groep bestaat, iedereen een dak boven het hoofd had. Echter, op 1 juni 2021 werd deze tijdelijke opvang afgeschaald en is het de vraag hoe lang de leden nog een 'huis' hebben.

Met *home* als subtitel wordt gerefereerd aan het idee van een thuis in brede zin. Thuis ben je niet alleen in je eigen woning, maar ook in je lichaam en in de kleding die je draagt. Zo presenteert de tentoonstelling de *Rainbow Soulclub Wardrobe Exchange*, een interactieve installatie bestaande uit kleding uit het Blaka Watra inloophuis voor daklozen van stichting De Regenboog Groep,

waar gedragen kleding kan worden omgeruild voor schone kleding. Bezoekers van de tentoonstelling kunnen deelnemen aan de installatie door een eigen kledingstuk te ruilen voor iets uit deze gedeelde garderobe van Blaka Watra, en zo bijna letterlijk in de huid te kruipen van een dakloze Amsterdammer. Hoe voelt het om zoïets intiem als kleding te delen met deze mede-stadsbewoners? Hoe is het om niets te bezitten, zelfs niet de kleding die je aan hebt? Hoe voelt het als er niets tussen zit van jouw maat of smaak? En wat als er van alles is behalve een lange broek?

Een tweede verwijzing naar *home* is te vinden in de drie handgemaakte vloerkleden die zijn opgenomen. De grond is een bekend terrein voor iemand zonder woning, die er in veel gevallen op zit en slaapt. Een vloerkleed beschermt je tegen de kou van de grond. In een huis siert het, en nodigt het uit om erop te zitten of te bewegen. De vloerkleden in de tentoonstelling zijn gebaseerd op tekeningen van Rainbow Soulclublid AMP, die naast kok van inloophuis Blaka Watra ook tekenaar en danser is. De 'tekens' zijn een zelfontworpen schrift om muziek en dans te noteren. Om AMP's tekeningen op een fysieke manier te kunnen ervaren, besloten andere leden van de groep ze uit te vergroten in textiele vloerkleden. Deze kleden- of eigenlijk choreografieën en liederen- kunnen gedanst of gezongen worden.

Rearrangement of Priorities bevraagt de grens tussen kunst en sociaal project. Het is een tentoonstelling waarbij het maakproces een belangrijke rol inneemt, maar ook weer niet voorop staat. Tegelijkertijd bestaat de Rainbow Soulclub voor een groot deel uit niet-professionele kunstenaars. Zorgt dat ervoor dat we eigenlijk toch anders naar de werken zouden moeten kijken. Of gaat het primair om het werk zelf, dan wel om het doel dat het collectief heeft?

318

320

Afb. links

Werk op locatie
Rainbow Soulclub
Wardrobe Exchange
in samenwerking
met inloophuis
Blaka Watra voor
de tentoonstelling
*Rearrangement
of Priorities #9*.

Afb. rechtsboven

Publiek gesprek
met voormalig
rijksbouwmeester
Floris Alkemade en
Rainbow Soulclub
over alternatieve
woonvormen.

Afb. rechtsmidden

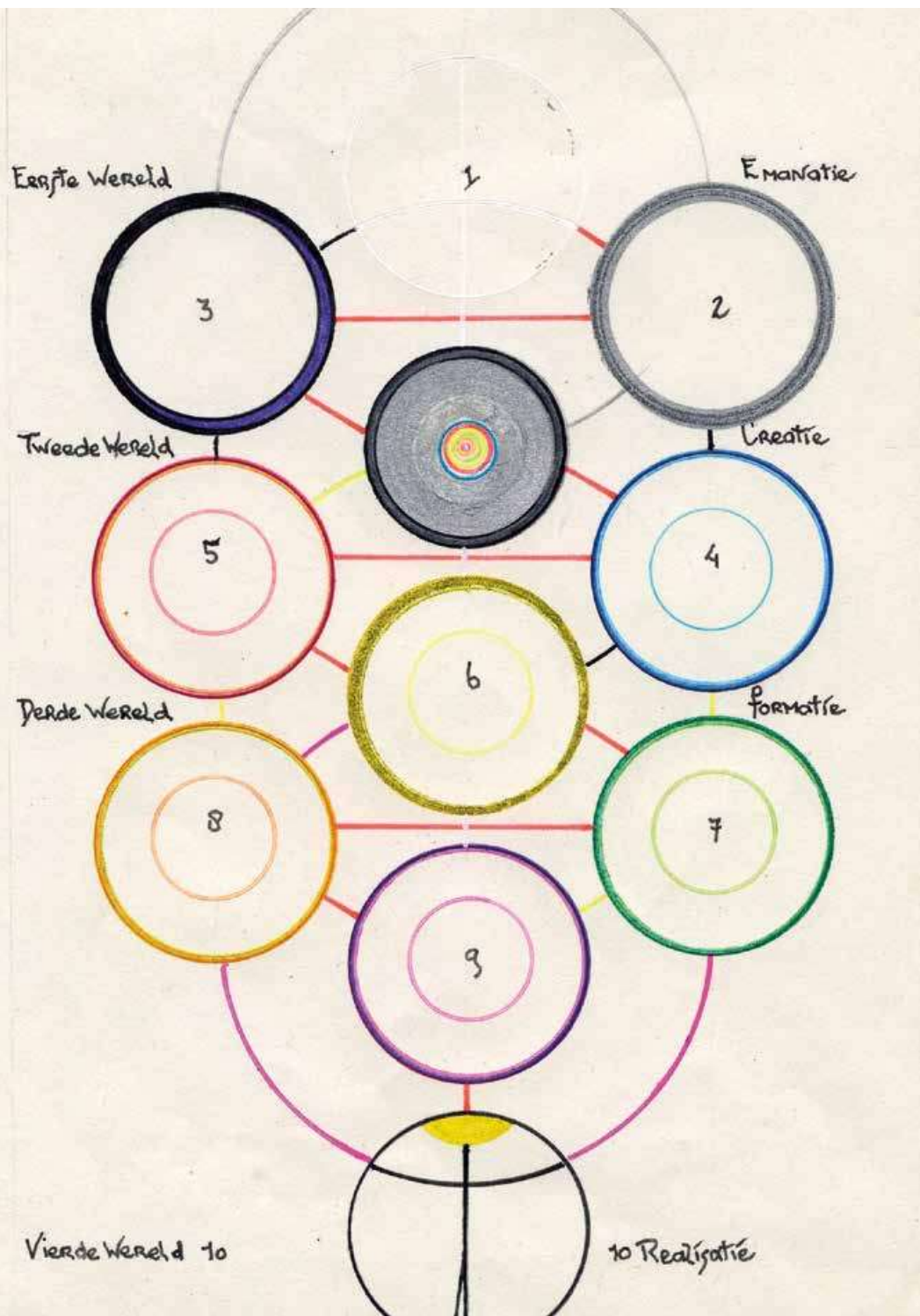
Fragment vloerkleed
gebaseerd op
tekeningen van
Rainbow Soulclub
lid AMP.

Afb. rechtsonder

Publiek gesprek
met emeritus
hoogleraar Nick Huls
en Rainbow Soulclub
over UBUNTU.

De lichtende bliksem
Seminar School van het geluid
Boom des Levens

*Tekst- en beeldbijdrage door
 Rainbow Soulclublid
 Wees Mimosa Govert Visser
 Oorspronkelijke tekst Colin A Low*

In den beginne was iets... of niets, welke term we hiervoor gebruiken doet er eigenlijk niet toe, omdat beide termen in deze context net zo weinig betekenen. Niets zal nu hier waarschijnlijk wel de betere zijn, zodat we iets dan zometeen kunnen gebruiken. Dit 'Niets' is de Eindeloze, die letterlijk geen einde heeft of eeuwig is en die wordt begrepen als een verborgen, ongemantificeerde God in Zich-Zelf.

323 Uit dit onbegrijpelijke en onbeschrijfelijke Niets kwam iets. Er bestaan teksten die aan dit moment veel woorden toekennen, maar met het weergeven van het onbeschrijfelijke laten wij ons hier niet in. Iets kwam uit Niets, vraag niet waarom, het gebeurde gewoon... In de Eindeloze kristalliseerde zich een Punt. Deze Punt was de Kroon op de Schepping, de 1, en in de 1 zat het hele ongerealiseerde potentieel van de Schepping vervat.

Eén aspect van de 1 is de 'Ruwe Creatieve Energie' die de Schepping wordt ingeschoten, net zoals gas een hete luchtballon wordt ingeschoten om hem in de lucht drijvend te houden. De Schepping gebeurde niet lang, lang geleden, maar is continu 'In Wording', en zonder de Kracht, 2, om dit zo te houden, zou alles, als een ballon zonder lucht, verschrompelen. Het Kracht-aspect in de 1 is de Sfeer van 2 en 2 kan als Gods Wil worden gezien, omdat de Schepping zonder de 2 ophoudt met Zijn. De hele Schepping bevindt zich in dit verscheurende en verslindende primaire verlangen tot Zijn. Alles wil zijn, worden, bestaan, veranderen, ontvouwen, in beweging blijven, doorgaan...

Het aanleggen van het onderscheid tussen de 1-Punt van Emanatie en 2, het Creatieve tevoorschijn komen, is vaag, maar iets hiervan wordt wel gegeven in frases als 'Ik Ben' en 'Ik Word'. Kracht, 2, op zich is tot niks in staat. Het moet ergens in vervat zijn, en ook hier komt de analogie met de ballon weer goed van pas. De 2 bevat in zich de Noodzaak van 3, de Moeder van Vorm. De 2 is Gods Penis en 3 is Gods Baarmoeder en dus Ejaculeert één helft van God continu in de andere.

3 is de Moeder van Vorm. Vorm bestaat in 3 alleen als een potentieel, niet als een actualiteit, net zoals een baarmoeder een potentieel kind bevat... Zonder de mogelijkheid van Vorm kan geen enkel ding van een ander ding worden onderscheiden. Het zou onmogelijk zijn de dingen los van elkaar te zien. Het zou onmogelijk zijn om individualiteit, identiteit of verandering te hebben. De Moeder van Vorm bevat Vorm in potentie in zich (in haar Baarmoeder) en geeft aan Vorm geboorte, wanneer een Creatieve Impuls de Afgrond oversteekt, naar de Pilaar van Kracht en door de Sfeer 4 heen emaneert. En weer zitten we hier, in 4, in het idee van 'In Wording', maar nu op een lager niveau. De 4 is het punt waarin Vorm voor mijn denkvermogen als een Inspiratie zichtbaar wordt, als een idee, een visioen... Het 'Eureka!'-moment dat aan het uitgelaten geschreeuw 'Ik heb het! Ik heb het!' voorafgaat, is typisch 4. De 4 is de kwaliteit van de 'Ware Inspiratie', de sensatie van het 'ingeplugd zijn' die de visionaire leiders van het mensenras in groei naar nieuwe uitdagingen karakteriseert en dit, kan zowel goedschiks als kwaadschiks. Een leider die afgunst, haat en vergeldingsdrang in mensen aan kan tappen en dit in een visioen van een nieuwe orde en genocide weet te channelen, is net zo visionair als elke andere. De positieve kant van 4 is toch wel de humanitaire leider die de ware vooruitgang van het gewone leven onder ogen brengt. Geen enkele verandering komt met gemak.

Alles wenst te blijven wat het is. De schepping van Vorm is gebalanceerd in de Sfeer van 5, door het behoud en de vernietiging van Vorm. Elke impuls van verandering wordt door de 5 heen gechannelled, en al wordt dit niet weerstaan dan zal er iets worden vernietigd. Als je papier wilt maken, dan moet je bomen kappen. Als je slavernij wilt verdrijven, dan moet de cultuur die dit in het leven roept worden vernietigd. Als je iemand van gedachte wilt doen veranderen, dan moet je eerst het geloof met betrekking tot de kwestie zien te breken. De Sfeer 5 is de kwaliteit van het strikte oordeel die verandering indwingt, het onbekende vernietigt en op veel manieren correspondeert het met een Immuunsysteem in Gods Lichaam.

Er moet een evenwicht zijn tussen creatie en vernietiging. Teveel verandering, teveel ideeën, teveel dingen die te snel gebeuren kan tot chaos leiden (ook letterlijk), terwijl te weinig verandering, geen nieuwe ideeën, teveel vorm, structuur en protocol een heel land kan doen verstikken en verstijven. Er moet een evenwicht zijn dat zin heeft en het idee van balans, of zin, vindt zijn uitdrukking in de Sfeer van 6. De 6 is een instinctieve moraal en niet zonder meer aanwezig in de menselijke soort. Het baseert zich niet op culturele normen en waarden. Hoewel het er gemakkelijk door kan worden vernietigd, liggen de wortels ervan niet in de opvoeding. Sommigen hebben het in hoge mate, anderen komen het ondanks doelstellingen en pogingen om het te verkrijgen veel te kort. Het is niet per se respectvol jegens de conventionele moraal; het kan deze zelfs recht in z'n bek uitlachen... Omdat dit een vreemde en individuele aangelegenheid is, gaan we er hier niet en detail op in en verklaren wat het is, maar zij die het hebben, hebben een natuurlijke kwaliteit van Integriteit, een gezond oordeel en een instinctief zintuig voor wat het juiste is, rechtvaardigheid en compassie, en zij zijn gewillig om voor dit zintuig

te vechten of te lijden (met een lange ij...). De 6 is een paradoxale Sfeer omdat hij er in veel mensen gewoon niet is. Het kan echter wel worden ontwikkeld en dat is dan ook één van de doelen en (hopelijk) resultaten van deze inwijding. Maar toch blijft de 6 voor veel mensen als een lege kamer met niks erin, een plezierloze lege ruimte...

Nadat het door 5 op de Pilaar van Vorm is heengegaan en het zijn weg door het morele filter van de 6 heeft gevonden, pikt de Creatieve Impuls een nieuwe lading energie op in de Pilaar van Kracht via de Sfeer van 7, waar de energie van 'In Wording' zijn uiteindelijke uitdrukking vindt in de vorm van vitale drangen: Waarom ga ik door met leven? Waarom moeite doen? Een kunstenaar kan een visioen van een werk hebben, maar wat drijft hem of haar ertoe te schilderen, te boetsen, te schrijven. Waarom wedijveren wij met elkaar en waarom wil ik winnen? Waarom maken wij ons zorgen om wat er met anderen gebeurt?

De 7 drukt de basale, vitale, creatieve drangen uit in een vorm die wij als motivaties, gevoelens en emoties kunnen (h)erkennen. De 7 is pre-verbaal. Dat wil zeggen: vraag een kind waarom het een speeltje wil hebben. - 'Gewoon...'
'Maar waarom?', vraag je, jezelf afvragend waarom het niet dat wil hebben wat jij in gedachten had. 'Waarom wil je dit niet? Dit is toch ook leuk.'
- 'Ik wil dat gewoon niet. Ik wil dit.'
- 'Ik...ik weet niet wat ik moet zeggen... Ik vind dit gewoon leuk.'

Een gesprek als dit is niet fictief en een perfect voorbeeld van typisch 7. De structuur van de Boom geeft te kennen dat de basale drijfveren die ons gedrag karakteriseren, pre-verbaal en irrationeel zijn. Als je wel eens hebt geprobeerd de aard of de overtuiging van iemand anders te veranderen aan de hand van

een kracht, of een rationeel argument, dan weet je precies waarover we het hebben... Na de 7 gaan we door naar de Sfeer van 8 om onze laatste lading Vorm op te pikken. Vraag een kind waarom het iets wil hebben en het zegt 'Ik wil het gewoon hebben'. Vraag hetzelfde aan een volwassene en je ontvangt een stortvloed van redenen en argumenten. Wij leven in een cultuur waarin het belangrijk is (en vaak zelfs essentieel) om redenen te geven voor de dingen die wij doen... en de 8 is die Sfeer van Vorm waarin het mogelijk is om dat wat wij willen in termen van redenen en verklaringen gestalte te geven. De 8 is de Sfeer van de abstracties, rede(n), logica, taal en communicatie en het is een reflectie van 3, de Moeder van Vorm, in het menselijk denkvermogen. Wij hebben een aangeboren vermogen om te abstraheren, om meteen van het ene naar het algemene toe te gaan, en we hebben een aangeboren vermogen om deze abstracties door middel van taal te communiceren; en het moet duidelijk zijn waarom één vertaling van 3 'Intelligentie' is. De 3 is Gods Intelligentie en in de 8 leg je de basis aan voor wat wij als menselijke intelligentie, het I.Q., (h)erkennen: het vermogen om complexe abstracties te vatten, ze te beredeneren en het begrip ervan te articuleren in één of andere communicatieve vorm.

De synthese van 8 en 7 op de Pilaar van Bewustzijn is de Sfeer van 9.

De 9 is de Sfeer van Interface, wiens gelijkentis de harde schijf van de computer is. De 9 is de Container van de Emanaties, en het interfaced, koppelt, de Emanaties van de Drie Pilaren naar de Sfeer van 10. Het is door 9 heen dat de uiteindelijke abstracte vorm van iets materie wordt. Vorm in 9 is dus niet langer abstract. Het is expliciet, maar nog niet individueel (want deze laatste kwaliteit is alleen gereserveerd voor 10). De 9 is als de mal in een flessenfabriek. De mal is een realisatie van het abstracte idee 'fles', in

zoverre dat het wel de vorm van een bepaald ontwerp fles en detail weergeeft, maar het nog niet de individuele fles is...

En de laatste stap in dit Proces van de Lichtende Bliksem, het Proces waarin God vlees wordt, en waarin elke abstracte vorm gerealiseerd is in een actualiteit, een actualiteit in de werkelijke wereld, is de Sfeer van 10. Er is hier veel over te zeggen, maar dat doen we later...

Het Proces dat we hier hebben beschreven heet 'De Lichtende Bliksem'. Al volg je de Bliksem in een Map van de Boom, dan zie je de zig-zag-vorm ervan naar beneden. De Sferen zijn genummerd in de volgorde van de Bliksem.

'Al denk je na over de Sferen, bedek dan je hart en leg het verlangen van je lippen om hun goddelijkheid te noemen aan banden. Span je verstand. Al ontsnapt het je bevattende, grijp het dan weer en breng het terug onder controle. Want zoals gezegd 'De levende wezens renden en keerden weer terug, als de verschijning van een Lichtende Bliksem...'

Het citaat in dit citaat is van Ezechiël 1:14. Dit is een tekst die veel Boom-speculaties heeft geïnspireerd...

De Lichtende Bliksem beschrijft het Creatieve Proces dat in de ongekende, ongemantificeerde, verborgen God begint, en volgt het door 10 verschillende dimensies, tot er een verandering plaatsvindt in de materiële wereld. Het kan gebruikt worden om wat voor verandering dan ook in kaart te brengen: een lucifer aansteken, in je neus peuteren, de hond uitlaten... Je doet er goed aan om het analyseren van gebeurtenissen in termen van de Lichtende Bliksem te trainen. Want de Lichtende Bliksem kan gebruikt worden om het innerlijke proces van een

gebeurtenis te lokaliseren waarin de materiële wereld van de zintuigen zich verandert en ontvouwt. Dit is een sleutel naar praktisch magisch werk. Het is geldig voor elke verandering en hieruit vloeit voort dat elke verandering magisch is. Het woord 'magie' is in wezen zonder betekenis. Desalniettemin is het te gebruiken om bijvoorbeeld normaal en abnormaal of paranormaal bewustzijn te kunnen onderscheiden qua bewustzijnstoestanden en de causale of a-causale verbanden die elk ervan in zich draagt te kunnen zien.

Ook volgt hieruit dat de sleutel naar het begrijpen van onze spirituele aard niet thuishoort in het spirituele rijk (waar het ontoegankelijk verblijft), maar in elke routine en leuke en minder leuke bezigheid waarmee wij ons in dit leven in laten. Alles is net zo spiritueel als dat het Goddelijk is en er is meer van het in je neus peuteren op te steken, als van een spirituele discipline die jou hier plaatst en God daar.

De Lichtende Bliksem eindigt in 10 en kan 'lokaliserend' gevolgd worden als de Rode Draad door de Verborgen Paden van de Schepping totdat 'T' weer terugkeert naar de Bron.

(In de volgende Klaslokalen gaan we de Lichtende Bliksem lokaliseren in het kijken op de kwaliteiten van elke Sfeer op zich.)

326

327

Wees Mimosa Govert Visser is van mening dat we zijn verdwaald in onze verbeelding. Zijn Klaslokalen zijn lessen van inzicht, educatie van de hoogste plank, en hij noemt zijn seminars School van het Geluid. Om te overleven in de periferie van onze samenleving gebruikt hij zijn verbeeldingskracht. Hij ontwikkelde een systeem dat hem op spirituele basis vertelt waarom hij hier is. Sinds 2000 werkt Govert aan deze 'mappen van bewustzijn', met vruchten van wijsheid gebaseerd op de Boom des Levens, die hem informatie verschaffen om te blijven leren, iedere dag opnieuw. Door de stappen van kennis komen we via onze ziel naar het 'echt zijn'. Hij noemt het 'verse broodjes bakken' om in het mentale gebied te groeien. Wees Mimosa Govert Visser is zijn hele leven op (wereld)reis. Van richting veranderen is voor hem een vertrouwd gegeven.

Je kunt een mens alles afnemen
maar zijn innerlijke creativiteit
blijft behouden

Collectieve verbeelding en solidariteit

Yu-Lan van Alphen

Programmamanager Creatief
VriendenLoterij Fonds

Tijdens een conferentie in 2007 leerde ik Rainbow Soulclub kennen. Saskia en George presenteerden daar hun werk met de Rainbow Soulclub, toen nog als onderdeel van een lesprogramma op de kunstacademie. We raakten daarna aan de praat en als snel bleek dat er een hele kleine financiële basis was voor het werk. Saskia en George waren zoveel dagen per week bezig bij meerdere inloophuizen van De Regenboog Groep, dat er behoefte was aan meer financiële ruimte. Rainbow Soulclub sloot heel goed aan bij het cultuurprogramma van het VriendenLoterij Fonds, toen nog onder de naam 'Maatschappelijke Rol Cultuur', waarbij we kunstenaars ondersteunden die geëngageerd werk maken. Onder andere door de ervaringen bij Rainbow Soulclub en inspirerende kunstpraktijken, heeft het cultuurprogramma zich verder kunnen ontwikkelen. Omdat kunstpraktijken met de tijdsgeest meegroeien, groeien wij ook. Sinds een aantal jaar ligt onze focus op Radicale Verbeelding, het vermogen de wereld niet te zien zoals deze nu is, maar zoals deze zou kunnen zijn. Als je je niet kunt voorstellen dat het anders kan, handel je daar ook niet naar. Deze radicale verbeelding is vanuit het transitie-denken essentieel.

Radical verbeelding gaat daarbij niet alleen over de toekomst, maar juist ook over het verleden en het heden. Welke acties kan je nu al doen om te experimenteren met toekomstbeelden? En hoe is de huidige wereld tot stand gekomen? Wat zijn de wortels van de wereld waar we nu in leven? We moeten terug naar de oorsprong om te beseffen wat de impact en consequenties zijn van hetgeen vanuit die roots is gaan groeien en niet alleen focussen op de

symptomen. Kortom: radicaal zijn, vereist ook dat je graaft in de geschiedenis. Centraal hierin staat het collectieve verbeeldingsproces. We leven met zoveel mensen en andere levensvormen op deze wereld dat het onmogelijk is om ieders individuele wereldbeeld tot werkelijkheid te laten komen. Het is veel urgenter om een collectief verbeeldingsproces te laten plaatsvinden en een gesprek aan te gaan over hoe die wereld eruit zou zien vanuit verschillende perspectieven en met verschillende vormen van solidariteit. Kunstenaars met een meer sociale kunstpraktijk geven bij uitstek veel ruimte voor dit collectieve proces waarin zij niet zelf de inhoud bepalen, maar waarbij het gebaseerd is op de ervaringen, kennis en tradities van een collectief.

Dit collectieve proces heeft binnen de Rainbow Soulclub ook steeds meer vorm gekregen. Misschien ongewild versneld door de corona-maatregelen waardoor de leden van de Soulclub andere manieren moesten vinden om bijeen te komen. Door de precaire situatie is de Rainbow Soulclub hechter geworden, heeft het andere vormen van steun verleend aan elkaar en is het uiteindelijk gegroeid naar een 'Art & Solidarity collectief'. Het presenteert zich vanuit een gezamenlijkheid en gedeeld eigenaarschap waarbij Saskia en George als kunstenaar niet een eigen signatuur opleggen, maar buiten hun eigen urgenties en behoeftes met de leden van het collectief aan nieuwe vormen van solidariteit werken. Hierdoor laten ze een mogelijke toekomst en nieuw te creëren relaties en structuren zien. Dit is niet alleen inspirerend voor de kunstwereld, maar ook voor die daarbuiten.

330

331

'De krachtigste motor
voor verandering is
het oproepen
van verlangen naar
verandering.

Verbeeldingskracht is
daarbij essentieel.'

Floris Alkemade

332

